

Varhaiskasvatuksen varahenkilöjärjestelmä

1369/01.00.02/2018

Sivistyslautakunta 13.12.2018 § 143

Varhaiskasvatuspalveluissa työskentelee kaksi kiertävää työntekijää. Kiertävän perhepäivähoitajan toimi on vakinainen, mutta se on täytetty määräaikaaisesti. Kiertävän lastenhoitajan tehtävä on määräaikainen. Määräaikaisuuden perusteena on käynnissä oleva varhaiskasvatuksen palvelurakennemuutos.

Kiertävä perhepäivähoitaja sijaistaa ensisijaisesti perhepäivähoidossa ja turvaa erityisesti varahoitojärjestelmän toimivuutta. Kiertävä lastenhoitaja sijaistaa pääsääntöisesti päiväkodeissa sekä myös äkillisissä sijaistarpeissa koululaisten aamu- ja iltapäivätoiminnassa.

Varhaiskasvatuksen henkilöstörakenne sekä lasten ja aikuisten suhdeluku on määritelty varhaiskasvatuslaissa. Poikkeaminen suhdeluvusta on mahdollista vain tilapäisesti päivän aikana. Henkilöstön poissaolojen (esimerkiksi sairauspoissaolot, koulutuspäivät, vuosilomat, ves-päivät) johdosta tarvitaan lähes poikkeuksetta sijaisia.

Sijaisten saatavuus on ollut haasteellista jo usean toimintakauden aikana, mutta erityisen haasteelliseksi se on muodostunut kuluvan syksyn aikana. Varhaiskasvatuksen opettajan pätevyyden omaavia sijaisia ei ole ollut saatavilla moneen vuoteen, mutta myös pätevien varhaiskasvatuksen lastenhoitajien saatavuus on heikentynyt. Työllisyys Pyhäjärvisuudella on hyvä ja pätevät sijaiset työllistyvät vakinaisiin tai pidempiin määräaikaisiin työsuhteisiin. Näin ollen usein joudutaan turvautumaan kouluttamattomiin sijaisiin. Tällöin yksiköissä pohditaan vastuukysymyksiä vakinaisen henkilöstön ja epäpätevän henkilöstön välillä.

Yksikön esimies vastaa yksikön toiminnan lain mukaisuudesta sekä rakenteellisten että sisällöllisten asioiden osalta. Sijaisten hankkiminen kuormittaa esimiesten työtä jatkuvasti ja vie aikaa muilta esimiestehtäviltä, kuten varhaiskasvatuslain painottamalla pedagogiselta johtamiselta.

Varhaiskasvatuksen sijaismenot olivat tilinpäätöksen 2017 mukaan 420 000 € ja tilinpäätöksen 2016 mukaan 510 000 €. Osa sijaiskuluista selittyy lakisääteisten virkavapaiden, kuten äitiys- ja hoitovapaiden kautta. Osa menoista tulee kuitenkin juuri lyhytaikaisten sijaisten kustannuksista.

Tarkoituksenmukaista olisi kehittää varhaiskasvatuspalveluille varahenkilöjärjestelmä kiertävien vakinaisten lastenhoitajien avulla. Kiertäville lastenhoitajille tulisi määritellä ns. kiertävät kotipesät, mutta he tekisivät sijaisuuksia kaikissa kunnan varhaiskasvatyksiköissä.

Suunniteltu ja toimiva varahenkilöjärjestelmä vähentäisi sijaiskustannuksia ja mahdollistaisi sijaisten saatavuuden erityisesti äkillisiin sijaistarpeisiin.

Vakinaisen kiertävän henkilöstön olisi helpompi sulautua työyhteisöihin eri puolilla kuntaa. Vakinaisten sijaisten käyttö vähentäisi myös varhaiskasvatushenkilöstön vaihtuvuutta lasten näkökulmasta. Pedagogisesta näkökulmasta katsottuna kiertävä henkilöstö veisi mukanaan myös pedagogisia näkemyksiä ja käytäntöjä yksiköstä toiseen yhdenmukaistaen varhaiskasvatuksen pedagogiikkaa koko kunnan alueella.

Valmistelu- ja lisätiedot: varhaiskasvatuspäällikkö Pauliina Virta, puh. 044 422 4460.

Varhaiskasvatuspäällikön ehdotus:

Varhaiskasvatuspalveluihin muodostetaan varahenkilöjärjestelmä. Varahenkilöjärjestelmän muodostavat kolme vakinaista kiertävää varhaiskasvatuksen lastenhoitajaa. Järjestelmä edellyttää kolmen kiertävän varhaiskasvatuksen lastenhoitajan toimen perustamista. Toimet täytetään määräaikaaisesti 1.3.2019 alkaen toimintakaudeksi kerrallaan ja vakinaisesti varhaiskasvatuksen palvelurakennemuutoksen valmistuttua.

Ehdotus

Sivistysjohtaja:

Euran varhaiskasvatuspalveluissa, kuten osittain myös koko sivistyspalveluissa on ollut viime aikoina haasteellista saada sijaisia, erityisesti päteviä. Sijaismenoihin käytetään vuosittain varhaiskasvatuksessa noin 500 000 euroa. Osa sijaiskuluista selittyy lakisääteisten virkavapaiden, kuten äitiys- ja hoitovapaiden kautta, osa menoista lyhytaikaisten sijaisten kustannuksista.

Sivistyslautakunta ehdottaa kunnanhallitukselle, että määräaikaisesti täytetty kiertävän lastenhoitajan toimi vakinaistetaan eli perustetaan kiertävä varhaiskasvatuksen lastenhoitajan toimi. Lisäksi ehdotetaan, että perustetaan kaksi kiertävää varhaiskasvatuksen lastenhoitajan toimea. Näin saadaan muodostettua varahenkilöjärjestelmä, jonka turvin voidaan paremmin turvata lakisääteiset palvelut. Toimien perustaminen ei edellytä lisämäärärahaa, vaan kulut on tarkoitus kattaa sijaismenoihin menevistä menoista.

Päätös

Sivistyslautakunta:

Päätösehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Khall 02.03.2020 § 57

Viime vuosina sijaisten rekrytointi äkillisiin ja lyhyisiin varhaiskasvatuksen tarpeisiin on ollut melko haasteellista. Rekrytointi vie paljon myös esimiesten työaikaa, eikä ajallisesta panostuksesta huolimatta päteviä sijaisia välttämättä ole saatavilla.

Varhaiskasvatuksen yksiköissä (mukaan lukien esiopetusyksiköt) oli vuonna 2019 alle 4 päivän sairauspoissaoloja 349 ja 4-29 päivän sairauspoissaoloja 667. Tilapäisiä hoitovapaita (lapsen sairastuminen) vuonna 2019 oli 67 päivää. Yhteensä 1-29 päivän poissaoloja oli 1083. Tässä luvussa ei ole mukana vuosilomapäiviä tai muita lyhyitä virkavapaita. Poissaolopäivistä (1083) tulee 4,3 henkilötyövuotta.

Laadukkaan varhaiskasvatuksen, lasten turvallisuuden sekä henkilöstön hyvinvoinnin näkökulmasta vakinaisen kiertävän henkilöstön työpanos olisi erittäin tärkeä. Varhaiskasvatuksessa on olemassa yksi kiertävän perhepäivähoitajan toimi, mikä on viime vuosina täytetty määräaikaikaisella kiertävällä lastenhoitajalla. Perusteluna tähän on ollut kiertävän henkilön tarve perhepäivähoidon ja ryhmäperhepäivähoidon lisäksi myös päiväkodeissa, esiopetusyksiköissä sekä koululaisten aamu- ja iltapäivätoiminnassa. Toimi on täytetty määräaikaikaisesti käynnissä olevan palvelurakennemuutoksen vuoksi. Yhden henkilön kiertäminen ei kuitenkaan riitä kaikkiin varhaiskasvatuksen sijaistarpeisiin eri puolilla kuntaa. Kolmen vakinaisen kiertävän lastenhoitajan työpanos voitaisiin ohjata suunnitellusti eri puolille kuntaa eri palvelumuotoihin.

Toimet voitaisiin täyttää edelleen ensin määräaikaikaisesti elokuussa 2020. Varhaiskasvatuksen palvelurakenteen selkiytyessä ja varhaiskasvatuspalvelujen piiriin vuosittain hakeutuvien lasten määrän laskiessa, voidaan toimet täyttää vakinaisesti siirtämällä varhaiskasvatuksen sisältä vakinaista henkilöstöä tehtäviin.

Uusien kiertävien lastenhoitajien toimien tehtäväkohtaiset palkkakustannukset olisivat yhteensä noin 93 000 €/vuosi. Tehtävän vaativuuden arvioinnissa huomioitava kiertäminen eri yksiköissä toisi vielä kustannuksia noin 1600 €/vuosi. Yhteensä palkkakustannukset olisivat noin 94 600 €/vuosi. Palkkakustannuksia ei ole huomioitu vuoden 2020 talousarviossa vakinaisten henkilöiden palkoissa.

Sijaiskustannukset ovat vuonna 2018 olleet 398 367 € ja vuonna 2019 (21.1.2020 tiedon mukaan) 382 349 €. Sijaisiin on vuoden 2020 talousarvioon varattu 135 000 €. Määrärahaa on varattu siis huomattavasti vähemmän kuin kahden edellisen vuoden toteumat ovat olleet. Kiertävien lastenhoitajien palkkakustannukset otettaisiin vuoden 2020 sijaismäärärahoista. Varahenkilöjärjestelmä ei lisäisi varhaiskasvatuspalvelujen palkkakustannuksia.

Varahenkilöjärjestelmän avulla varaudutaan pääsääntöisesti henkilöstön ylläpitäviin poissaoloihin (sairauslomat ja tilapäiset hoitovapaat), mutta myös suunniteltuihin lyhyehköihin poissaoloihin (koulutuspäivät, palkalliset/palkattomat lyhyet virkavapaat sekä vuosilomat lomakausina).

Varahenkilöt turvaisivat varhaiskasvatuslain mukaista henkilöstömitoitusta varhaiskasvatusyksiköissä. Varahenkilöjärjestelmän avulla esimiesten työpanosta vapautuisi muuhun johtamiseen, erityisesti pedagogiseen johtamiseen. Vakinaisten kiertävien lastenhoitajien avulla luodaan myös pysyvyyttä sijaisjärjestelmään tuttuja, eri yksikköjen/ryhmien käytäntöihin tottuneiden sijaisten avulla. Varhaiskasvatuksen laadun kannalta tutut kiertävät sijaiset ovat parempi vaihtoehto kuin aina uudet henkilöt, joiden perehdyttämiseen menee paljon myös henkilöstön aikaa. Kiertävät varahenkilöt

myös näkevät varhaiskasvatuksen toteutumista eri yksiköissä ja vievät mukanaan hyviä käytäntöjä.

Varahenkilöjärjestelmää hallinnoi varhaiskasvatuksen palvelupäällikkö, jolla on tieto kaikkien varhaiskasvatusyksiköiden lapsimääristä (sijoitetut ja paikalla olevat lapset). Palvelupäällikkö toimii kiertävien lastenhoitajien lähiesimiehenä.

Varhaiskasvatusyksikön lähiesimiehen tehtävänä on kuitenkin aina arvioida sijaistarve yksikössä, sekä varmistaa riittävä ja lain mukainen henkilöstöresurssi varaamalla tarvittaessa varahenkilö toimintaohjeen mukaisesti.

Kahden kiertävän lastenhoitajan työaikamuoto olisi keskimääräinen yleistyöaika ja yhden jaksotyö, mikä mahdollistaisi sijaisuudet myös vuorotyössä vuoropäiväkodissa.

Kiertäville varhaiskasvatuksen lastenhoitajille määriteltäisiin ns. kotiyksiköt, mutta tavoitteena olisi liikkuminen sijaistarpeiden mukaan kaikissa varhaiskasvatuksen yksiköissä.

Esityslistan oheismateriaalina on varahenkilöiden varausohje sekä prosessikuvaus.

Valmistelu- ja lisätiedot: varhaiskasvatuspäällikkö Pauliina Virta, puh. 044 422 4460.

Ehdotus

Kunnanjohtaja:

Varhaiskasvatuspalveluihin perustetaan 1.8.2020 alkaen kaksi kiertävän lastenhoitajan toimea sekä muutetaan yksi kiertävän perhepäivähoitajan toimi 1.8.2020 alkaen kiertävän lastenhoitajan toimeksi.

Toimet voidaan täyttää määräaikaisesti perusteena varhaiskasvatuksen palvelurakenteen muutos. Kiertävät lastenhoitajan toimet voidaan palvelurakenteen muutoksen edetessä täyttää vakinaisella henkilöstöllä resursien mahdollisen sopeuttamistarpeen myötä.

Päätös

Kunnanhallitus:

Päätösehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.
